NÕUKOGU ÜHINE SEISUKOHT (EÜ) nr 31/2005,

18. juuli 2005,

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu … määrus (EÜ) nr …/2005 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes

(2005/C 264 E/02)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 175 lõiget 1,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, [1]

pärast konsulteerimist regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras [2]

ning arvestades järgmist:

(1) Ühenduse keskkonnaalaste õigusaktide eesmärk on muu hulgas aidata kaasa keskkonna kvaliteedi säilitamisele, kaitsmisele ja parandamisele ning inimeste tervise kaitsele.

(2) Kuuendas keskkonnaalases ühenduse tegevusprogrammis [3] rõhutatakse vajadust varustada üldsust piisava keskkonnainfoga ja pakkuda üldsusele tõhusaid võimalusi keskkonnaasjade otsustamises osalemiseks, aidates sellega tõsta otsustamisprotsessi vastutustundlikkust ja läbipaistvust ning suurendades üldsuse teadlikkust ja toetust vastuvõetud otsustele. Lisaks sellele soodustatakse programmiga sarnaselt eelmistele programmidele [4] ühenduse keskkonnakaitsealaste õigusaktide tõhusamat kohaldamist ja rakendamist, sealhulgas ühenduse eeskirjade täitmist ja meetmete võtmist ühenduse keskkonnaalaste õigusaktide rikkumise korral.

(3) Ühendus kirjutas 25. juunil 1998 alla Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioonile (edaspidi "Århusi konventsioon"). Ühendus kiitis Århusi konventsiooni heaks 17. veebruaril 2005. Ühenduse õigusaktide sätted peaksid olema nimetatud konventsiooniga kooskõlas.

(4) Ühendus on juba vastu võtnud õigusaktide kogumi, mis üha areneb ja aitab kaasa Århusi konventsiooni eesmärkide saavutamisele. Tuleks sätestada konventsiooni nõuete kohaldamine ühenduse institutsioonide ja organite suhtes.

(5) On asjakohane käsitleda ühes õigusaktis Århusi konventsiooni kolme sammast, milleks on keskkonnainfo kättesaadavus, üldsuse osalemine keskkonnaasjade otsustamises ja neis asjus kohtu poole pöördumine, ning kehtestada eesmärke ja mõisteid käsitlevad ühised sätted. Sellega aidatakse kaasa õigusaktide ratsionaliseerimisele ja ühenduse institutsioonide ja organite suhtes võetud rakendusmeetmete läbipaistvuse suurendamisele.

(6) Üldpõhimõtte kohaselt ei diskrimineerita Århusi konventsiooni kolme sambaga tagatud õiguste osas kedagi kodakondsuse, rahvuse või alalise elukoha alusel.

(7) Århusi konventsioonis on avaliku võimu organid määratletud üldises tähenduses põhimõttel, et igasugusel avaliku võimu teostamisel peaksid olema tagatud õigused üksikisikutele ja nende organisatsioonidele. Seetõttu on vaja, et käesolevas määruses nimetatud ühenduse institutsioonid ja organid oleksid määratletud samasugusel üldisel ja funktsionaalsel viisil. Århusi konventsiooni alusel võib ühenduse institutsioone ja organeid konventsiooni kohaldamisalast välja jätta, kui nad tegutsevad õigusemõistjana või seadusandjana. Keskkonnainfo kättesaadavust käsitlevaid sätteid tuleks siiski kohaldada seadusandjana tegutsevate ühenduse institutsioonide ja organite suhtes, et säilitada kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele. [5]

---

[1] ELT C 117, 30.4.2004, lk 52.

[2] Euroopa Parlamendi 31. märtsi 2004. aasta arvamus (ELT L 123 E, 29.4.2004, lk 612), nõukogu 18. juuli 2005. aasta ühine seisukoht ja Euroopa Parlamendi …. seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuli 2002. aasta otsus nr 1600/2002/EÜ, millega luuakse kuues keskkonnaalane ühenduse tegevusprogramm (EÜT L 242, 10.9.2002, lk 1).

[4] Neljas keskkonnaalane ühenduse tegevusprogramm (EÜT C 328, 7.12.1987, lk 1), viies keskkonnaalane ühenduse tegevusprogramm (EÜT C 138, 17.5.1993, lk 1).

[5] EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43.

(8) Käesolevas määruses hõlmab keskkonnainfo mõiste mis tahes vormis teavet keskkonnaseisundi kohta. Sellel mõistel, mis on vastavusse viidud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiivis 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu kohta ([1]) määratletud mõistega, on Århusi konventsioonis sätestatud mõistega sama sisu. Määruses (EÜ) nr 1049/2001 toodud "dokumendi" mõiste hõlmab keskkonnainfot, nagu see on määratletud käesolevas määruses.

(9) Käesoleva määrusega on kohane näha ette "kavade ja programmide" mõiste võttes arvesse Århusi konventsiooni sätteid ja paralleelset lähenemisviisi, mida järgitakse seoses EÜ kehtivatest õigusaktidest tulenevate liikmesriikide kohustustega. "Keskkonnaga seotud kavad ja programmid" tuleb määratleda seoses ühenduse keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisel antava panusega või tõenäolise olulise mõjuga sellele. Kuuendas keskkonnaalases ühenduse tegevusprogrammis kehtestatakse ühenduse keskkonnapoliitika eesmärgid kümneks aastaks alates 22. juulist 2002 ja nende saavutamiseks kavandatud meetmed. Selle ajavahemiku möödumisel tuleks vastu võtta järgmine keskkonnaalane tegevusprogramm.

(10) Pidades silmas asjaolu, et keskkonnaõigus areneb pidevalt, peaks keskkonnaõiguse mõiste osutama ühenduse keskkonnapoliitika eesmärkidele, nagu need on sätestatud asutamislepingus.

(11) Halduse üksikaktide suhtes peaks olema võimalik kohaldada vaidemenetlust, kui need aktid on õiguslikult siduvad ja neil on väline mõju. Samamoodi peaks olema hõlmatud tegevusetus, kui on olemas kohustus võtta vastu haldusakt keskkonnaõiguse alusel. Kuna õigusemõistjana või seadusandjana tegutseva ühenduse institutsiooni või organi õigusakte võib kohaldamisalast välja jätta, peaks sama kohaldatama teiste uurimismenetluste suhtes, milles ühenduse institutsioon või organ tegutseb haldusjärelevalveorganina asutamislepingu sätete alusel.

(12) Århusi konventsioon näeb ette üldsusele keskkonnainfo kättesaadavuse võimaldamist kas taotluse alusel või konventsiooniga hõlmatud asutuste aktiivse levitustegevuse kaudu. Määrust (EÜ) nr 1049/2001 kohaldatakse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni suhtes, aga ka ametite ja sarnaste organite suhtes, mis on loodud ühenduse õigusaktiga. Määruses sätestatakse nende institutsioonide jaoks eeskirjad, mis suures ulatuses vastavad Århusi konventsioonis sätestatud eeskirjadele. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamisala on vaja laiendada kõikidele teistele ühenduse institutsioonidele ja organitele.

(13) Kui Århusi konventsioonis on sätteid, mida ei ole täielikult või osaliselt määruses (EÜ) nr 1049/2001, tuleb need ette näha, eelkõige seoses keskkonnainfo kogumise ja levitamisega.

(14) Selleks et üldsuse õigus keskkonnainfot saada toimiks, on oluline keskkonnainfo hea kvaliteet. Seetõttu on kohane kehtestada eeskirjad, mis kohustavad ühenduse institutsioone ja organeid tagama vastava kvaliteedi.

(15) Kui määruses (EÜ) nr 1049/2001 on ette nähtud erandid, tuleks neid kohaldada *mutatis mutandis* käesoleva määruse alusel esitatud keskkonnainfo saamise taotluste suhtes. Keskkonnainfo kättesaadavaks tegemisest keeldumise aluseid tuleks tõlgendada kitsendavalt, võttes arvesse, kas avalikustamine teeniks üldsuse huvisid ja kas taotletud info on seotud heidetega keskkonda. Mõiste "ärihuvid" hõlmab pangandussektoris tegutsevate institutsioonide ja organite sõlmitud konfidentsiaalsuskokkuleppeid.

(16) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 1998. aasta otsusele nr 2119/98/EÜ, millega moodustatakse ühenduses epidemioloogilise seire ja nakkushaiguste tõrje võrgustik, ([2]) on ühenduse tasandil juba loodud võrgustik, et komisjoni abiga edendada koostööd ja koordineerida tegevust liikmesriikide vahel eesmärgiga parandada mitmete nakkushaiguste tõkestamist ja kontrolli ühenduses. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta otsusega nr 1786/2002/EÜ ([3]) võetakse rahvatervise valdkonnas vastu ühenduse tegevusprogramm, mis täiendab liikmesriikide poliitikat. Rahvatervise arendamiseks teabe ja teadmiste parandamine ning terviseohtudele kiire ja kooskõlastatud reageerimisvõime parandamine, mis on mõlemad nimetatud programmi elemendid, on eesmärgid, mis on täielikult kooskõlas Århusi konventsiooni nõuetega. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira seega otsuste nr 2119/98/EÜ ja nr 1786/2002/EÜ kohaldamist.

([1]) ELT L 41, 14.2.2003, lk 26.

([2]) EÜT L 268, 3.10.1998, lk 1. Otsust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

([3]) EÜT L 271, 9.10.2002, lk 1. Otsust on muudetud otsusega nr 786/2004/EÜ (ELT L 138, 30.4.2004, lk 7).

(17) Århusi konventsioonis nõutakse, et konventsiooniosalised peavad sätestama üldsuse osalemise keskkonnaga seotud kavade ja programmide ettevalmistamisel. Sellised sätted peavad sisaldama mõistlikke tähtaegu üldsuse teavitamiseks kõnealusest keskkonnaalase otsuse tegemisest. Tõhususe huvides peab üldsuse osalemine toimuma varases etapis, kui kõik lahendusvariandid on veel võimalikud. Ühenduse institutsioonid ja organid peaksid üldsuse osalemist käsitlevate sätete kehtestamisel määratlema üldsuse, kes võib osaleda.

(18) Århusi konventsiooni artikli 9 lõige 3 võimaldab juurdepääsu kohtumenetlusele või teistele vaidemenetlustele, et vaidlustada üksikisiku ja avaliku võimu organi tegevus ja tegevusetus, mis on vastuolus keskkonnaõiguse sätetega. Kohtu poole pöördumist käsitlevad sätted peaks olema kooskõlas asutamislepinguga. Antud kontekstis on kohane, et käesolev määrus käsitleks üksnes avaliku võimu organite tegevust ja tegevusetust.

(19) Selleks et tagada piisavad ja tõhusad õiguskaitsevahendid, sealhulgas vahendid, mis on asutamislepingu vastavate sätete alusel kättesaadavad enne Euroopa Ühenduse Kohtu poole pöördumist, on asjakohane, et ühenduse institutsioonile või organile, kes vaidlustatava õigusakti vastu võttis või väidetava halduslik tegevusetuse korral jättis vastu võtmata, antakse võimalus oma otsus uuesti läbi vaadata või tegevusetuse korral tegutseda.

(20) Keskkonnakaitse valdkonnas tegutsevatel valitsusvälistel organisatsioonidel, mis vastavad teatavatele kriteeriumitele, millega tagatakse eelkõige, et tegemist on sõltumatute organisatsioonidega, kelle põhieesmärgiks on edendada keskkonnakaitset, peaks olema õigus esitada vaie ühenduse tasandil, et ühenduse institutsioon või organ vaataks uuesti läbi keskkonnaõiguse alusel vastu võetud õigusaktid või nende vastuvõtmata jätmise, eesmärgiga et kõnealune institutsioon või organ oma otsust muudaks.

(21) Kui eelmised vaidemenetlused ei ole andnud tulemusi, peaks asjaomasel valitsusvälisel organisatsioonil olema võimalik algatada kohtumenetlus Euroopa Kohtus kooskõlas asutamislepingu vastavate sätetega.

(22) Käesolev määrus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mis on tunnustatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ja mis on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eriti selle artiklis 37,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk

1. Käesoleva määruse eesmärk on aidata kaasa ÜRO Euroopa Majandusorganisatsiooni keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioonist (edaspidi "Århusi konventsioon") tulenevate kohustuste rakendamisele, kehtestades eeskirjad konventsiooni sätete kohaldamiseks ühenduse institutsioonide ja organite suhtes, eelkõige:

a) garanteerides üldsusele õiguse saada kätte keskkonnainfot, mille ühenduse institutsioonid või organid on saanud või koostanud ja mis on nende valduses, ning määrates selle õiguse kasutamise põhitingimused ja praktilise korra;

b) tagades, et keskkonnainfo tehakse üldsusele üha enam kättesaadavaks ja et seda levitatakse üha laiemalt eesmärgiga saavutada selle võimalikult laialdane süstemaatiline kättesaadavus ja levik. Selleks soodustatakse eelkõige arvutikaugside ja/või elektroonilise tehnoloogia kasutamist, kui selline võimalus on olemas;

c) sätestades üldsuse osalemise seoses keskkonnaalaste kavade ja programmidega;

d) tagades keskkonnaasjades kohtu poole pöördumise võimaluse ühenduse tasandil käesolevas määruses sätestatud tingimustel.

2. Käesoleva määruse sätete kohaldamisel püüavad ühenduse institutsioonid ja organid abistada ja juhendada üldsust seoses keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises osalemise ja neis asjus kohtu poole pöördumisega.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *taotleja* — füüsiline või juriidiline isik, kes taotleb keskkonnainfot;

b) *üldsus* — üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut ja nende ühendused, organisatsioonid või rühmad;

c) *ühenduse institutsioon või organ* — ametiasutus, organ, asutus või agentuur, mis on loodud asutamislepinguga või selle alusel, välja arvatud need, mis tegutsevad õigusemõistjana või seadusandjana. II jaotise sätteid kohaldatakse siiski seadusandjana tegutseva ühenduse institutsiooni või organi suhtes;

d) *keskkonnainfo* — kirjalikus, visuaalses, suulises, elektroonilises või muus materiaalses vormis olev teave, mis käsitleb:

i) selliste keskkonnaelementide nagu õhu ja atmosfääri, vee, pinnase, maa, maastike ja looduslike alade (sealhulgas märgalad, ranna- ja merealad), bioloogilise mitmekesisuse ja selle komponentide (sealhulgas geneetiliselt muundatud organismide) seisundit ning nende vastastikust toimet;

ii) selliseid tegureid nagu ained, energia, müra, kiirgus või jäätmed, sealhulgas radioaktiivsed jäätmed, heitmed ja muude eraldiste keskkonda sattumise juhud, mis mõjutavad või võivad mõjutada punktis i nimetatud keskkonnaelemente;

iii) selliseid meetmeid (sealhulgas haldusmeetmeid) nagu poliitika, õigusaktid, kavad, programmid, keskkonnaalased kokkulepped ja tegevused, mis mõjutavad või võivad mõjutada punktides i ja ii nimetatud keskkonnaelemente ja tegureid, ning samuti selliste keskkonnaelementide kaitseks kavandatud meetmeid või tegevusi;

iv) aruandeid keskkonnaalaste õigusaktide rakendamise kohta;

v) tasuvust ja muid majandusanalüüse ja prognoose, mida kasutatakse punktis iii nimetatud meetmete ja tegevuste raames, ja

vi) inimeste tervislikku seisundit ja ohutust, sealhulgas toiduahela saastatus, asjakohastel juhtudel inimelu tingimused, kultuuriväärtused ja ehitised sel määral, kui neid mõjutavad või võib mõjutada punktis i nimetatud keskkonnaelementide seisund või nende elementide kaudu punktides ii ja iii nimetatud muud asjaolud;

e) *keskkonnaalased kavad ja programmid* — kavad ja programmid,

i) mille ühenduse institutsioon või organ koostab ja, kui see on asjakohane, vastu võtab;

ii) mida nõutakse õigus- või haldusnormide alusel ja

iii) mis aitavad kaasa ühenduse keskkonnapoliitika eesmärkide, nt kuuendas keskkonnaalases ühenduse tegevusprogrammis sätestatud või järgnevates üldistes keskkonnaalastes tegevusprogrammides sätestatud eesmärkide saavutamisele või mis seda tõenäoliselt oluliselt mõjutavad.

Üldisi keskkonnaalaseid tegevusprogramme käsitatakse samuti keskkonnaalaste kavade ja programmidena.

Nimetatud mõiste ei hõlma finants-, pangandus- või eelarvekavasid ja -programme, mis sätestavad teatavate projektide või tegevuste rahastamiskorra või mis on seotud kavandatava aastaeelarvega, ühenduse institutsiooni- või organisiseste tööprogrammidega või üksnes tsiviilkaitseks ettenähtud päästeplaanide ja programmidega;

f) *keskkonnaõigus* — ühenduse õigusaktid, mis olenemata nende õiguslikust alusest, aitavad saavutada asutamislepingus sätestatud ühenduse keskkonnapoliitika eesmärke: säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti, kaitsta inimeste tervist, kasutada loodusressursse kaalutletult ja mõistlikult ning edendada rahvusvahelisel tasandil meetmeid piirkondlike või ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega tegelemiseks;

g) *haldusakt* — keskkonnaõiguse kohane üksikmeede, mille on võtnud ühenduse institutsioon või organ ning millel on õiguslikult siduv ja väline mõju;

h) *halduslik tegevusetus* — punktis g määratletud haldusakti vastu võtmata jätmine ühenduse institutsiooni või organi poolt.

2. Haldusaktid ja halduslik tegevusetus ei hõlma meetmeid, mis ühenduse institutsioon või organ on oma pädevuse piires võtnud või võtmata jätnud haldusjärelevalve organina järgmistel alustel:

a) asutamislepingu artiklid 81, 82, 86 ja 87 (konkurentsieeskirjad);

b) asutamislepingu artiklid 226 ja 228 (rikkumismenetlused);

c) asutamislepingu artikkel 195 (ombudsmani menetlused);

d) asutamislepingu artikkel 280 (Euroopa Pettusevastase Ameti menetlused).

II JAOTIS

KESKKONNAINFO KÄTTESAADAVUS

Artikkel 3

Määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamine

Määrust (EÜ) nr 1049/2001 kohaldatakse kõikide taotluste suhtes, mille taotleja on esitanud ühenduse institutsioonide ja organite valduses oleva keskkonnainfo kättesaamiseks, ilma et kedagi kodakondsuse, rahvuse või elukoha tõttu või juriidilise isiku puhul tema registreeritud asukoha või tegeliku tegevuskoha tõttu diskrimineeritaks.

Käesoleva määruse kohaldamisel asendatakse määruses (EÜ) nr 1049/2001 sõna "institutsioon" sõnadega "ühenduse institutsioon või organ".

Artikkel 4

Keskkonnainfo kogumine ja levitamine

1. Ühenduse institutsioonid ja organid korrastavad nende ülesannete täitmiseks olulist nende valduses olevat keskkonnainfot nii, et seda oleks võimalik aktiivselt ja süstemaatiliselt levitada üldsusele, eelkõige arvutikaugside ja/või elektroonilise tehnoloogia abil, kooskõlas määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 11 lõigetega 1 ja 2 ning artikliga 12. Ühenduse institutsioonid ja organid muudavad keskkonnainfo järk-järgult kättesaadavaks elektroonilistest andmebaasidest, mis on avalike telekommunikatsioonivõrkude kaudu üldsusele kergesti kättesaadavad. Selleks panevad nad nende valduses oleva keskkonnainfo andmebaasidesse, millele lisatakse otsingumootorid ja muu tarkvara, mille eesmärk on abistada üldsust neile vajamineva info leidmisel.

Arvutikaugside ja/või elektroonilise tehnoloogia teel kättesaadavaks tehtud info ei pea sisaldama teavet, mis on kogutud enne käesoleva määruse jõustumist, välja arvatud juhul, kui see juba on elektrooniliselt kättesaadav.

Ühenduse institutsioonid ja organid teevad kõik mõistlikud jõupingutused, et säilitada nende valduses olevat keskkonnainfot sellisel kujul ja formaadis, mida on lihtne taasesitada ja mis on kättesaadav arvutikaugside või muude elektrooniliste vahendite abil.

2. Keskkonnainfot, mis tehakse kättesaadavaks ja mida levitatakse, ajakohastatakse vastavalt vajadusele. Lisaks määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 12 lõigetes 2 ja 3 ning artikli 13 lõigetes 1 ja 2 loetletud dokumentidele peavad andmebaasid või registrid sisaldama järgmist:

a) rahvusvaheliste lepingute, konventsioonide või kokkulepete ja ühenduse keskkonnaalaste või sellega seotud õigusaktide ning keskkonnaga seotud poliitikate, kavade ja programmide tekstid;

b) eduaruanded punktis a osutatud dokumentide rakendamise kohta, kui ühenduse institutsioonid või organid on need koostanud või hoiavad neid elektroonilises vormis;

c) keskkonnaseisundi aruanded, nagu on viidatud lõikes 4;

d) keskkonda mõjutavate või mõjutada võivate tegevuste järelevalve tulemusel saadud andmed või nende kokkuvõtted;

e) olulise keskkonnamõjuga load ning keskkonnaalased kokkulepped, või viited kohale, kust sellist infot saab taotleda või leida;

f) keskkonnamõju uuringud ja keskkonnaelementide riskianalüüsid või viited kohale, kust sellist infot saab taotleda või leida.

3. Kui see on asjakohane, võivad ühenduse institutsioonid ja organid täita lõigete 1 ja 2 nõuded, luues lingid veebisaitidele, kust võib infot leida.

4. Komisjon tagab, et regulaarselt vähemalt iga nelja aasta järel avaldatakse keskkonnaseisundi aruanne, mis sisaldab infot keskkonna kvaliteedi ja keskkonnale avaldatava surve kohta, ja et seda aruannet levitatakse.

Artikkel 5

Keskkonnainfo kvaliteet

1. Ühenduse institutsioonid ja organid tagavad oma võimaluste piires, et kogu nende poolt koostatud info on ajakohane, täpne ja võrreldav.

2. Taotluse korral annavad ühenduse institutsioonid ja organid taotlejale teada, kust ta võib leida infot mõõtmismenetluste kohta, sealhulgas infot analüüsimeetodite, proovivõtmise ja proovide eeltöötlemise kohta, mida on info koostamisel kasutatud, juhul kui selline info on olemas. Teise võimalusena võivad nad viidata kasutatud standardmenetlusele.

Artikkel 6

Erandite kohaldamine keskkonnainfo kättesaadavuse taotlemisel

1. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 esimese taande puhul eeldatakse info avaldamiseks ülekaalukat avalikku huvi, kui taotletud info on seotud heitmetega keskkonda. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõigetes 2 ja 3 sätestatud muude erandite puhul võetakse juhul, kui hinnatakse teabe avaldamiseks ülekaaluka avaliku huvi olemasolu, eelkõige arvesse asjaolu, et taotletud info on seotud heitmetega keskkonda.

2. Lisaks määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 4 sätestatud eranditele võivad ühenduse institutsioonid ja organid keskkonnainfo kättesaadavaks tegemisest keelduda, kui sellise info avaldamine võib ebasoovitavalt mõjutada keskkonnakaitset, nt haruldaste liikide paljunemiskohti.

3. Kui ühenduse institutsiooni või organi valduses on liikmesriigist pärinevat keskkonnainfot, konsulteerib ühenduse institutsioon või organ selle liikmesriigiga ja kohaldab ühenduse õiguse alusel asjakohaseid erandeid. Asjaomane institutsioon või organ avaldab nimetatud info, kui selle suhtes ei kohaldata ühtegi erandit.

Artikkel 7

Taotlused keskkonnainfo saamiseks, mis ei ole ühenduse institutsiooni või organi valduses

Kui ühenduse institutsioon või organ saab taotluse keskkonnainfo saamiseks ja selle institutsiooni või organi valduses ei ole sellist infot, teatab ta taotlejale võimalikult kiiresti selle ühenduse institutsiooni või organi või direktiivis 2003/4/EÜ määratletud riigiasutuse nime, kus tema arvates on võimalik taotleda nõutud infot, või edastab taotluse asjaomasele ühenduse institutsioonile või organile või riigiasutusele ning teavitab sellest taotlejat.

Artikkel 8

Koostöö

Inimeste tervist või keskkonda ähvardava otsese ohu korral, mille põhjuseks võivad olla inimtegevus või looduslikud tegurid, teevad ühenduse institutsioonid ja organid direktiivis 2003/4/EÜ määratletud riigiasutuste taotluse korral koostööd ja abistavad neid, et kohe ja viivitamata levitada ohustatud üldsusele kogu ühenduse institutsioonide ja organite ja/või nimetatud riigiasutuste valduses olev või nende nimel hoitav keskkonda puudutav info, mis võimaldaks üldsusel võtta meetmeid ohust tuleneva kahju vältimiseks või leevendamiseks.

Esimest lõiku kohaldatakse ilma, et see piiraks ühenduse õigusaktides, eelkõige otsustes nr 2119/98/EÜ ja nr 1786/2002/EÜ sätestatud mis tahes erikohustuste kohaldamist.

III JAOTIS

ÜLDSUSE OSALEMINE SEOSES KESKKONNAALASTE KAVADE JA PROGRAMMIDEGA

Artikkel 9

1. Ühenduse institutsioonid ja organid tagavad, et üldsusele antakse asjakohaste praktiliste ja/või muude vahendite abil õigeaegsed ja tõhusad võimalused osaleda siis, kui kõik lahendusvariandid on veel võimalikud, keskkonnaga seotud kavade või programmide koostamisel, muutmisel või läbivaatamisel. Eelkõige, kui komisjon koostab selliste kavade või programmide kohta ettepaneku, mis esitatakse teistele ühenduse institutsioonidele või organitele otsustamiseks, võimaldab komisjon üldsuse osalemise sellisel ettevalmistusperioodil.

2. Ühenduse institutsioonid ja organid määravad kindlaks üldsuse, keda lõikes 1 osutatud kava või programm mõjutab või tõenäoliselt mõjutab või kellel on huvi selle vastu, võttes arvesse käesoleva määruse eesmärke.

3. Ühenduse institutsioonid ja organid tagavad lõikes 2 osutatud üldsuse teavitamise kas avalike teadaannete või muude sobivate vahendite abil, näiteks võimalusel elektroonilise meedia vahendusel, järgmisest:

a) ettepaneku eelnõu, kui see on olemas;

b) koostamisel oleva kava või programmiga seotud keskkonnainfo või hinnang, kui see on olemas, ja

c) osalemise praktiline kord, sealhulgas:

i) haldusüksus, kust asjassepuutuvat infot võib saada,

ii) haldusüksus, kuhu võib saata kommentaarid, arvamused või küsimused, ja

iii) mõistlikud tähtajad, mis võimaldavad piisava aja jooksul üldsusel saada infot ja teha ettevalmistusi ning osaleda tõhusalt keskkonnaalases otsustamisprotsessis.

4. Kommentaaride vastuvõtmiseks kehtestatakse vähemalt neljanädalane tähtaeg. Kohtumiste või ärakuulamiste korraldamisel tuleb eelteade esitada vähemalt neli nädalat varem. Tähtaegasid võib lühendada kiireloomulistel juhtudel või siis, kui üldsusel on juba olnud võimalus kommenteerida kõnealust kava või programmi.

IV JAOTIS

VAIDEMENETLUS JA ÕIGUSKAITSE KÄTTESAADAVUS

Artikkel 10

Haldusaktide vaidemenetlus

1. Mis tahes valitsusvälisel organisatsioonil, mis vastab artikli 11 nõuetele, on õigus esitada vaie ühenduse institutsioonile või organile, kes on keskkonnaõiguse alusel võtnud vastu haldusakti või kes oleks pidanud sellise akti vastu võtma, kuid pole väidetava halduslikku tegevusetuse tõttu seda teinud.

Selline vaie tuleb esitada kirjalikult nelja nädala jooksul alates haldusakti vastuvõtmisest, sellest teatamisest või avaldamisest, olenevalt sellest, milline kuupäev on hilisem, või väidetava halduslikku tegevusetuse korral nelja nädala jooksul alates sellest kuupäevast, millal haldusakt osutus vajalikuks. Vaides esitatakse selle põhjendused.

2. Lõikes 1 osutatud ühenduse institutsioon või organ arutab iga sellist vaiet, välja arvatud juhul, kui vaie on selgelt alusetu. Ühenduse institutsioon või organ esitab oma põhjendused kirjalikus vastuses nii pea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 12 nädala jooksul pärast vaide saamist.

3. Kui ühenduse institutsioon või organ ei suuda hoolimata asjakohasest toimimisest tegutseda vastavalt lõikele 2, teavitab ta vaide esitanud valitsusvälist organisatsiooni nii pea kui võimalik ja hiljemalt nimetatud lõikes märgitud aja jooksul tegematajätmise põhjustest ja sellest, millal kavatsetakse vastavalt tegutseda.

Ühenduse institutsioon või organ tegutseb igal juhul 18 nädala jooksul alates vaide saamisest.

Artikkel 11

Kriteeriumid vaide esitamiseks ühenduse tasandil

1. Valitsusvälisel organisatsioonil on õigus esitada vaie vastavalt artiklile 10, tingimusel et:

a) ta on sõltumatu mittetulunduslik juriidiline isik vastavalt liikmesriigi siseriiklikule õigusele või tavale;

b) tema põhieesmärk on keskkonnakaitse edendamine keskkonnaõiguse kontekstis;

c) ta on tegutsenud üle kahe aasta ja ta tegutseb aktiivselt punktis b nimetatud eesmärgi nimel;

d) küsimus, mille kohta vaie esitati, on kaetud organisatsiooni eesmärkide ja tegevusega.

2. Komisjon võtab vastu vajalikud sätted, et tagada lõikes 1 mainitud kriteeriumite läbipaistev ja järjepidev kohaldamine.

Artikkel 12

Euroopa Kohtu menetlus

1. Vastavalt artiklile 10 vaide esitanud valitsusväline organisatsioon võib algatada menetluse Euroopa Kohtus kooskõlas asutamislepingu asjakohaste sätetega.

2. Kui ühenduse institutsioon või organ ei tegutse kooskõlas artikli 10 lõigetega 2 või 3, võib valitsusväline organisatsioon algatada menetluse Euroopa Kohtus kooskõlas asutamislepingu asjakohaste sätetega.

V JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 13

Rakendusmeetmed

Vajaduse korral kohandavad ühenduse institutsioonid ja organid oma kodukorda käesoleva määruse sätetega. Need kohandused jõustuvad … (*).

Artikkel 14

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates … (**).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president
…

Nõukogu nimel
eesistuja
…

(*) pm
(**) pm

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

I. SISSEJUHATUS

Komisjon võttis 28. oktoobril 2003. aastal vastu oma ettepaneku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamist EÜ institutsioonide ja organite suhtes.

Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise arvamuse vastu 2004. aasta 29. märtsi — 1. aprilli istungjärgul.

Majandus- ja sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse vastu 29. aprillil 2004. ([1])

Nõukogu võttis ühise seisukoha vastu 18. juuli 2005. aastal.

II. EESMÄRK

Kavandatava määruse eesmärk on kohaldada Århusi konventsiooni põhimõtteid ühenduse institutsioonide ja organite suhtes, kehtestades nõuded keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise kohta ühenduse tasandil. Seega aitab määrus kaasa EÜ asutamislepingu artikli 174 lõikes 1 sätestatud ühenduse keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele. Ülemaailmsel tasandil näitaks käesoleva kavandatava määruse vastuvõtmine Euroopa Ühenduse otsustavust täita oma keskkonnaalaseid kohustusi.

III. ÜHISE SEISUKOHA ANALÜÜS

1. Üldised kommentaarid

Ühine seisukoht sisaldab kas sõna-sõnalt, osaliselt või tähenduselt mitmeid Euroopa Parlamendi esimesel lugemisel tehtud muudatusettepanekuid. Eelkõige on täpsustatud ja tõhustatud menetlusnõudeid, mida ühenduse institutsioonid ja organid üldsuse teavitamise ja otsustamises osalemise küsimuses peavad täitma. Kohtu poole pöördumise osas on lihtsustatud vaide esitamise õiguse kriteeriume. Pädevatel üksustel (praeguse määratluse järgi asjakohastele kriteeriumidele vastavad valitsusvälised organisatsioonid) ei ole enam kohustust tegutseda otseselt ühenduse tasandil, kuid kõik taotlused peavad käsitlema küsimusi ühenduse tasandil, st olema vastavuses artikli 2 punktis f esitatud keskkonnaõiguse määratlusega.

Siiski ei ole teisi muudatusettepanekuid ühises seisukohas kajastatud, kuna nõukogu oli arvamusel, et need on tarbetud ja/või ebasoovitavad, või et komisjoni esialgse ettepaneku sätted olid kas välja jäetud või neid oli põhjalikult muudetud.

Ühine seisukoht sisaldab ka muudatusi, mida Euroopa Parlamendi esimesel lugemisel vastu võetud arvamuses ei leidu. Lisaks neile on sisse viidud ka mitmeid redaktsioonilisi muudatusi, et muuta teksti selgemaks või tagada määruse üldine sidusus.

2. Konkreetsed kommentaarid

Nõukogu leppis eelkõige kokku järgmises:

— **muudatusettepanekud 39, 40 ja 41** ei olnud vastuvõetavad, sest säästlik areng on väljaspool konventsiooni reguleerimisala ning ei ole kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklis 174 sätestatud keskkonnapoliitika eesmärkidega;

([1]) ELT C 117, 30.4.2004, lk 52.

— **muudatusettepanek 1** oli kaetud 7. põhjenduse sõnastusega;

— **muudatusettepanek 56** oleks võinud esile kutsuda kattuva erandite korra: määrus (EÜ) nr 1049/2001 annab konventsiooni täitmise tagamiseks piisava raamistiku;

— **muudatusettepanekud 3, 7 ja 10** läksid kaugemale Århusi konventsiooni nõuetest ning ei olnud seetõttu konventsiooni täitmiseks vajalikud;

— **muudatusettepanek 5** ei olnud seotud määruse ühegi sättega; küsimus menetluste sujuvamaks muutmise kohta on lahendatud eelkõige ühise seisukoha artiklitega 10–12;

— **muudatusettepanekud 8 ja 44** ei olnud enam asjakohased, sest mõiste "pädev üksus" oli tekstist välja jäetud;

— **muudatusettepanek 9** ei olnud vastuvõetav, sest ühises seisukohas sisalduv "keskkonnateabe" määratlus on üle võetud direktiivist 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu kohta;

— **muudatusettepanek 16** läks kaugemale direktiivis 2003/4/EÜ esitatud teabeleviku sätetest ning oleks toonud kaasa liigse halduskoormuse;

— **muudatusettepanekud 17 ja 19** kordasid juba määruses (EÜ) nr 1049/2001 selgelt esitatud sätteid;

— **muudatusettepanekud 21, 22 ja 23** näisid olevat liiga ettekirjutavad: peaks jääma institutsioonide ja organite otsustada, kuidas nad soovivad määruses sätestatud üldistele põhimõtetele tuginedes arvesse võtta üldsuse osalemise tulemusi;

— **muudatusettepanekut 25** ei saanud heaks kiita, sest see oleks võinud menetlusi märgatavalt aeglustada;

— **muudatusettepanekud 30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 ja 53** ei olnud vastuvõetavad, kuna Århusi konventsioon jätab kohtu poole pöördumise õiguse andmise tingimused osapoolte otsustada. Kuigi ühises seisukohas piiratakse "pädeva üksuse" mõistet mitmetele tingimustele vastavate valitsusväliste organisatsioonidega, peetakse ühises seisukohas kindlalt kinni EÜ asutamislepingu artikli 230 lõikest 4 ja artikli 232 lõikest 3, mis on konventsiooni täitmise tagamiseks piisavad;

— **muudatusettepanek 51** ei olnud vajalik, kuna EÜ asutamislepingu artiklis 195 sätestatud tingimused ombudsmani poole pöördumiseks on konventsiooni täitmise tagamiseks piisavad ning seetõttu ei peaks neisse sekkuma;

— **muudatusettepanekute 33, 35 ja 58** mõned aspektid võeti arvesse. Viite lisamist säästvale arengule peeti olemasolevas kontekstis siiski sobimatuks, arvestades keskkonnaõiguse määratlusega, nagu on eespool seoses muudatusettepanekutega 39, 40 ja 41 juba selgitatud. Samuti kinnitatakse ühises seisukohas, et vaide esitamise õiguse kriteeriumid (nüüd artikkel 11) tagavad õiguslike ebaselguste vältimise;

— **muudatusettepanek 36** ei olnud enam asjakohane, kuna vastav artikkel jäeti välja (esialgse ettepaneku artikkel 13) ning endist artiklit 12 (praegune artikkel 11) on muudetud;

— **muudatusettepanekud 37 ja 38** tuleks tagasi lükata, kuna mitte kõik ühenduse institutsioonid ja organid ei pea oma kodukorda automaatselt kohandama. Kui kohandamine on vajalik, peab neile vajaduse korral selleks piisavalt aega andma ning seejärel kohaldama uut määrust.

IV. **JÄRELDUS**

Nõukogu on arvamusel, et ühine seisukoht kujutab endast tasakaalustatud meetmete paketti, mis aitaks kaasa EÜ asutamislepingu artikli 174 lõikes 1 sätestatud ühenduse keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele, tagades samal ajal Århusi konventsiooni nõuete täitmise ja kooskõla kehtiva asjakohase seadusandlusega, eelkõige määrusega (EÜ) nr 1049/2001, ilma et tekitataks õigustamatuid kulusid.

Nõukogu ootab konstruktiivset arutelu Euroopa Parlamendiga, pidades silmas määruse peatset vastuvõtmist.